

ORBÁN DEZSŐ (1884-1987)

Tájkép, 1908

Olaj, vászon, 66,5x89 cm
Jelezve balra lent: Orbán

Kezdő ár: 1 500 000 Ft / 4 615 EUR
Becsérték: 3 000 000 – 4 000 000 Ft
Estimated value: 9 231 – 12 308 EUR

Orbán

1. Orbán Dezső

1. Raoul Dufy: Táj házzal, 1915 körül magántulajdon

2. Orbán Dezső: Francia táj, 1910 körül magántulajdon

Orbán Dezső 1906-1907 fordulóján tartózkodott először Párizsban. Ekkor ismerkedett meg a francia posztimpreszionista mesterek – Cézanne, Van Gogh, Gauguin – valamint Matisse műveivel. Saját bevallása szerint hét hosszú és vívódásokkal teli hónap elteltével kezdte csak megérteni, és csodálni a modern francia mesterek remekeit. Megvilágosodását komoly munka követte, melynek eredményét – tájképeket és csendéleteket – először 1909-ben mutatta be Budapesten. A most kalapács alá kerülő, markáns színvilágú falusi utcarészletet ábrázoló Orbán-mű egyik legközelebbi párhuzamát, a Nyolcak 2010-2011-ben megrendezett centenáriumú tárlatán mutatták be, előbb Pécsen, majd a budapesti Szépművészeti Múzeumban. A kép a *Francia táj* címet kapta és 1910 körülre lett datálva. A *Francia táj*at a Virág Judit Galéria

aukcionálta, sorrendben 45. árverésén 2013-ban, s a remek olajképpel kapcsolatban az is felmerült, hogy akár még szerepelhetett is a Nyolcak híres-neves, e néven első kiállításán 1911 májusában. A stíluskritika azonban egészen mást mutat, melynek eredményeként a hazai festészet szempontjából talán legizgalmasabb időszakba, a korai magyar modernizmus megszületésének legelső pillanataiba tekinthet be az érdeklődő. Orbán korai képei datálásának egyik alappillére a Pécsi Janus Pannonius Múzeum tulajdonában lévő *Charentoni házak*, mely egészen bizonyosan ki volt állítva a Magyar Impreszionisták és Naturalisták Köre második, 1909-es bemutatóján. A *Charentoni házak* datálása szerint 1908-ban született. Relle Pál a következőket írta róla kiállításakor: „*Csupa levegő, csupa mélység, hangulat és szinte lehig-*

gadit objektivitás. Ez a kép egy nyugodtan néző és gyors tekintettel meglátó művészt tekintet színbe és perspektívába rögződése. Erős dokumentálása a megfigyelő valóérzékének.” A *Charentoni házak* festésmódja pontosan megegyezik az említett *Francia táj* és a most aukcióra kerülő *Tájkép* festésmódjával, ecsetjárásával és színkezelésével. Számomra teljesen nyilvánvaló, hogy a három olajkép időben közel, mondhatni egymás társaságában látott napvilágot. Az utóbbi kettő esetleges nyilvános bemutatására, semmiképpen sem a Nyolcak 1911-es, hanem a művész-társaság első, még Új Képek címen rendezett tárlatán kerülhetett sor 1909-1910 fordulóján. **Orbán most előbukkant korai tájképe olyan műtörténeti csemege, mely csak a Nyolcak művészetének majdani, valóban hiteles feloldozása során nyerheti el igazi jelentőségét.**

RUM ATTILA

